

Leto: II.

Maribor, četrtek 26. maja 1921.

Številka: 117.

Maribor, 25. maja.

Nadaljevanje specialne debate v konstituenti.

LDU Beograd, 24. maja. Današnja seja ustavotvorne skupščine se je otvorila ob 9.45 uri. Prečital se je zapisnik zadnje seje in ukaz o prenosu kraljevske oblasti na ministrski svet. Imunitetnemu odseku se je izročila prošnja pravosodnega ministra, da se izroči sodišču g. Stojan Protić radi razžaljenja časti g. Slegla potem tiska in dr. Milana Koruna radi kršitve volilnega reda. Dalje so se prečitali spisi o izjavah več slovenskih društev in združenj proti kancelparagrafu. Skupščina preide nato na dnevni red in dobi besedo poslanec Sadović (musliman). Nato govori minister za konstituentno dr. Trifković o državljanskem pravu in svobodi. — Poslanec Moskovljević (zemljoradnik) želi, da bi bila ustava verna slika in regulator gospodarskih, socialnih in kulturnih odnosov, zagovarja kancelparagraf, ker katoliški duhovniki izrabljajo leco v politične agitacije. Govornik zahteva popolno svobodo tiska, ki je edini zaveznik tlačnih v borbi za svobodo. Poslanec dr. Trumbić govori pri členu 6 o državljanstvu in pravi, da se nahaja tudi tukaj isti nedostatek, kakor v prvem poglavju. Po njem je državljanstvo brezimno, kakor je tudi v prvem poglavju brezimna država. Jugoslovensko

ime je dobilo tudi v mednarodnem pravcu svojo vrednost in svoje pravo na življenje. Predlaga končno, naj se ukinejo redi in plemstvo. Glede člena o smrtni kazni zahteva, da se prestilizira. Z ozirom na verske odnose pravi, da so konfes. razmere v naši državi zelo važne. Država bi se morala čim bolj emancipirati od konfesij. Zato smatra, da ni prerano zahtevati, da se cerkev loči od države. O kancelparagrafu pravi, da njegova stilizacija ni nič vredna, niti politično, niti faktično, politično pa se ne more uporabljati, ker ni rečeno, ne kdo toži, niti kako se toži. Pri členu 16 predlaga, da se izpusti zadnji stavek, ki predvideva ljudske šole za prebivalstvo drugih narodnosti. Ta določba ni umestna, ker bi mogla nastati sumnja, da se nameravajo kratiti pravice, ki jih imajo vse narodne manjšine, ki bi mislile, da uživajo samo one minimalne pravice, ki so navedene v ustavi. Poročevalec dr. Laza Marković se strinja s predlogom dr. Trumbića in prosi, da bi se člen 16 sprejel po njegovem predlogu. S tem se strinja tudi minister za prosveto Pribičević. Skupščina sprejme predlog soglasno. Seja se nato zaključi ob 13. uri. Prihodnja seja je jutri ob 9. uri.

Gornja Šlezija, Francija in Nemčija.

LDU Pariz, 34. maja. (Agence Havas.) V poslanski zbornici je ministrski predsednik Briand, nadaljujoč razmotrivanja o gorenješlezijskem vprašanju izjavil: Pri državi, kakršna je Poljska, je treba pomisliti na to, da se ji da tudi možnost obstanka. Ministrski predsednik omenja nato nesoglasja, ki so nastala med Francijo in Veliko Britanijo na londonski konferenci in ki se niso mogla ublažiti. Nato je ministrski predsednik govoril o poslednjih dogodkih in izjavil, da je nemški legacijski svetnik von Moltke po razgovoru z medzavezniško komisijo prejel navodila, ki so že izročena. Boj se je ustavil in vzpostavil se je mir. Briand je včeraj dejal nemškemu poslancu: Ako nemški oddelki ne bodo razoroženi v najkrajšem času in ako ne bodo povzročitelji nemirov zasledovani po nemškem kazenskem zakoniku in ako

nemška vlada ne zapre gorenješlezijske meje, bo postal položaj nevaren. — Davi je nemška vlada naznanila, da so vse odredbe ukrenjene in da se zasledujejo listi, ki so hujskali kakor tudi, da je pruski minister za notranje posle poslal varnostno policijo, da se izvedejo dana navodila. Državni kancelar dr. Wirth je doslej pokazal veliko odkritosrčnosti in lojalnosti. Dr. Wirth obveznosti ni samo prevzel, marveč jih je začel tudi izvrševati. Francija ima moč, ki ji dopušča imeti zaupanje. Zbornica naj se odloči za njegovo politiko ali za drugo. Pri drugačni politiki pa on brez nujne potrebe ne bo sodeloval. Glede varstva Francije si pridržuje ministrski predsednik uporabiti potrebna sredstva, ako Nemci ne bi izvrševali svojih obveznosti. (Odobranje. Medklci na desni).

Štajerski deželni zbor o priključitvi.

DKU Gradec, 24. maja. Posvetovanja predsedstva deželnega zbora in posvetovanja strank so trajala do 5. ure popoldne. Ni prišlo do nobenega sporazuma. Velikonemci so zahtevali, naj se njihov predlog o glasovanju na Štajerskem dne 29. maja izpremeni v tem smislu, da bi se glasovanje za priključitev vršilo dne 3. julija. Kar se tiče izvajanj zveznega kanclerja dr. Mayra iz zveznega ministra za vojaške zadeve Vaugaina, se ne morejo voditelji krščansko-socialne in soc.-demokratske stranke pridružiti temu stališču. Od iste strani je bil stavljen predlog, naj bi se glasovanje vršilo 30. oktobra t. l., ako bi

antanta do tega časa ne dala Avstriji zadostne pomoči. Da bi se strankam omogočilo nadaljnje razpravljanje o teh predlogih in da bi mogel deželni zbor skleniti končno veljaven sklep o vprašanju priključitve, je predsedstvo dež. zbora današnje sejo takoj po otvoritvi zaključilo ter odredilo, da se vrši prihodnja seja 31. t. m. ob 11. uri popoldne, konferenca predsednikov pa 30. t. m. ob 10. uri popoldne. Predsednik Köbl je ob četrti na 6. uro zvečer otvoril sejo deželnega zbora, takoj nato je dež. svetnik prof. dr. Häbler (velikonemec) sporočil poslancem sklep konference predsednikov, ki je bil enoglasno sprejet.

Vprašanje šol v ustavnem odseku.

LDU Beograd, 24. maja. Danes popoldne je imel ožji ustavni odsek sejo, na kateri so razpravljali o členu 16, ki govori o pouku. Predlog, ki ga je stavil dr. Trumbić na konferenci vladnih strank, je propadel. Stilizacija se izpremenila tako, da se člen glasi sedaj: Manjšinam drugega plemena in jezika se daje osnovni pouk v njihovem materinem jeziku s pogoji, kakor jih bo predpisal zakon. Poslanec dr. Pavel Cubrović predlaga, da se v ta člen sprejme tudi stavek, da država vzdržuje

ljudske šole. Ta predlog je bil odklonjen.

Drobne brzojavke.

DKU Praha, 23. maja. „Pravo lidu“ javlja, da so mezdni boji v kovinski industriji zavzeli širji obseg in da je mnogo obratov že zaprtih.

DKU Pariz, 23. maja. Po poročilih iz Pekinga je bil 20. maja med Nemčijo in Kitajsko, katera ni podpisala versajlske mirovne pogodbe, sklenjen poseben dogovor, ki določa, da je vojno stanje med Nemčijo in Kitajsko končano.

proti že obstoječi državi. In Radić pravi, da revolucije noče. Ali je še kje večja politična demagogija, kakor se kaže na Hrvatskem?

Mi Slovenci vemo, kaj pomeni svobodna narodna država. Borili smo se za svoj narodni obstoj z Nemci, Italijani in Madžari. Če bi šli narazen, tedaj bi propadla za večno naša svoboda. — Slovenske zemlje bi ne bilo več, sovražni val bi butnil ob Hrvatsko. Ali bi bila Hrvatska dovolj trdna? Kdo bi ji dal zaslombo? Madžarska gotovo ne, Italija tudi ne. Srbija! Samo ta država bi še bila močna, ali preveč iskušena in preponosna. Ni prvi slučaj, da bi se Slovani s svojo neslogo in z malenkostnimi prepiri sami izročili tujemu gospodarju. To kaže vsa naša zgodovina.

No, tresla su se brda, rodili se miševi. Naša država je v kljub 63-letici izdajalcev trdna in krepka dovolj. Poskus separatistov se bo zlomil na njihovi lastni onemoglosti. Ustava bo sprejeta in državno življenje bo šlo po ustaljenem tiru naprej. Hajduki naj se skrijejo v gore, v dolinah ni mesta za nje.

Potreba obnove.

Kljub vsem težkočam na zunanji in na znotraj se naša država vendar le konsolidira. Počasi sicer, a gotovo. Naše meje so sedaj trdne. Izgubiti ne moremo nič več. Obstaja možnost, da se raztegnemo dalje proti Alpam: da dobimo slovensko Koroško. Pred morebitnimi poskusi, da se restavrira status quo v podonavskih deželah, nas varuje mala antanta, ki se je ravnokar ojačila z zavezništvom Rumunije. Z veliko antanto smo v dobrih odnosih, z nemškim narodom nimamo resnih nasprotij. Uspeh zgodovinskega prevrata, uspeh zmagosne borbe srbske države ne dopušča nobenih dvomov več. Sma država med državami, enaki med enakimi. Imamo prosto pot, da neodvisno razvijemo svojo moč, svojo gospodarsko veljavo, svoje kulturne zmoglosti. Tudi na znotraj se krepimo. Danes smo sredi ustavnih bojev, a parlamentarna večina za ustavni načrt, ki vsebuje garancije za nedeljivost in uspešen razvoj nedavno ustvarjene države, je že dana. Prvo leto smo imeli komunistično nevarnost. Ta vrsta vojne psihoze se je že precej poglobila; ekstremisti se vračajo k socialistični evoluciji, rdeča Rusija izgublja svojo boljševiško glorio. V državi kmetov in zdravega gospodarstva življenja, kakor je naša država, je komunistična revolucija izključena. Sedaj ima država premagati drugo hidro: separatistično nevarnost. Se enkrat so vstali oni, ki hočejo vandalsko uničiti vse, kar nam je dala zgodovina, vse, kar smo dosegli s silnimi žrtvami: jedinstvenost naroda in države. Ljudje, ki niso za ta dragocen dar ničesar žrtvovali. Radićevci, Frankovci in drugi plemenski separatisti hočejo, da se razvežejo vse vezi, ki jih je navezalo naše osvobojenje. Od njihove volje bi naj bilo odvisno, kaj se zopet naveže in kaj se uniči za vedno. Uverjeni smo, da boste narodna ideja in državotvorna zavest, temelječi na zdravem življenjskem instinktu našega ljudstva, premagali fronto demagoških politikov in tudi politikov. Kakor se je pokazala nemožnost komunistične države, tako se bo pokazala nemožnost Velike Hrvatske. Radićeva republika.

Hrvatski separatistični proglas je izšel. Izšel je in njegove besede se bodo izgubile, kakor se je že izgubilo nešteto proglasov. Tri stranke: Radićeva seljačka stranka, Hrvatska zajednica in stranka prava so ga podpisale, 63 poslancev je postavilo nanj svoja imena. Pričakovali smo, da bo ta proglas vsaj stilistično zanimiv in učinkujoč manifest. Dobro se spominjamo, kako mično so bili včasih stilizirani proglasi dunajske vlade, zakaj spretni državni ki so vedno računali s psihološkim učinkom besed. Hrvatski separatistični oglas je sicer zaplenjen, a kar se nam poroča o njegovi vsebini in obliki, pričča o onemoglosti hrvatskih separatistov. Oni ne vedo povedati drugega, kakor da je beograjska vlada podkupila nekatere stranke, da si je pridobila večino. Da državno nastavo kujejo skoraj sami Srbi. Da hrvatski narod ne more priznati ustave, pri kateri ni sodeloval. Ti očitki so že tolikokrat premlaćena slama, da ni najti zrna v njih. Radić si je domišljjal, da napravi s svojim proglasom svetovno-politično potezo, a ušel mu je navaden mahljaj z roko in neroden udarec s pestjo.

Hrvatski separatisti ne povedo, kaj hočejo. Oni niso na jasnem, kako naj se odcepijo od Srbov in Slovencev ter si ustvarijo svojo Veliko hrvatsko republiko. Državno ujedinjenje je že postalo mednarodni fakt; sedanjo državo so priznale vse velesile in Zveza narodov. Izmed strank ki so podpisale separatistični proglas, je priznala Jugoslavijo Hrvatska zajednica, čije vodilne politiki so sodelovali v beograjskem kabinetu in v hrvatski pokrajinski vladi. Separatisti uganjajo zločinsko demagogijo pred svojim ljudstvom, ker mu prikrivajo, da sta jim preostale dve poti: ali z meščansko vojno porušiti sedanje razmerje, temelječe na ujedinjenju, ali pa se vdati majorizaciji in voditi politiko državne ideje. Tretje poti ni.

Federalisti ne povedo, kako hočejo določiti hrvatske meje. Državnopravna pogodba je izgubila svojo veljavo, čim sta izginila oba kontrahenta: ni več ne Avstro-Ogrske, ne Hrvatske. Narodno Vijeće vendar ni bila hrvatski kurija, temveč zastopnik hrvatskih in slovenskih dežel. To Narodno Vijeće je sistiral hrvatski sabor in pretrgalo vse državno-pravne odnose preteklosti. Revolucionarno se je pridružilo Srbiji. Če ta revolucija ni fakt, tedaj je pa fakt srbska zmaga in so bile hrvatske ter slovenske dežele kot deli premagane države po vojnem pravu okupirane od zmagovalca. Ali eno, ali drugo. Tretjega ni.

Ostane razdelitev po plemenskih mejah. Tu se bodo vneli prepiri za slehno vas. Kdo more siliti srbsko prebivalstvo Banovine in Slavonije, da naj pripada Veliki Hrvatski, če se pa na podlagi narodne samoodločbe izjavi za Srbijo? Hrvatska bi izšla iz te borbe silno majhna. Kaj bi bilo z Bunjevci? Pravijo, da niso ne Hrvati ne Srbi? Bosna bi dala zelo pičlo število glasov za Hrvatsko. Kdo bo vodil zunanjo politiko? Srb, Hrvat ali Slovenec? Kako bodo urejene vojaške in finančne zadeve? Sploh — za federalizem je samo 11 poslancev Hrv. zajednice. Radićevci in Frankovci so za neodvisno Hrvatsko, to je toliko, kakor za revolucijo

Velike Srbije v predvojnem smislu itd. Ekstremi so večkrat potrebni, a srednja pot je tista, po kateri hodi povestnica človeštva. Jalovost separatistične politike leži na dlani. Srbi Hrvati in Slovenci spadamo skupaj, moramo biti eno telo, da rešimo svoj obstoj med velikimi narodi, ki nas ogrožajo. Tudi gospodarsko je naša država že precej močna. Ravno kar poročajo iz Curiha, da naša kronska vrednota raste. Prej ko bomo zapustili ustavno fronto in prešli na torišče redne zakonodaje, prej bomo dosegli trajno sanacijo naših gospodarskih, finančnih, socialnih, kulturnih in polit. razmer.

Izmed vseh številnih gesel, programov, fraz, psovok in laži, ki jih človek sliši v našem političnem življenju; izmed vseh pesimističnih ali zlobnih trditvev o notranji sili naše države, sili na dan krepek glas naše zemlje, glas naših vasi, trgov in mest, ki hočejo mir, delo in kruh. Kmet želi v miru orati svojo grudo, obrtnik izdelovati svoje izdelke, trgovec prodajati svoje blago, razumnik vršiti svojo nalogo v delokrogu, ki mu je odkazan. Obnova na vseh koncih in krajih, obnova povzod, kamor je s svojo uničujočo roko posegla vojna, to je naša najresničnejša težnja, katero izražamo na razne načine, v različnih oblikah. Ta težnja bo premagala ekstremistične nagone, ki nam jih je zapustila vojna in nas privedla na pot pozitivnega ustvarjanja, k splošni obnovi, k popolni konsolidaciji. Njen najboljši zaveznik je pa — čas, čas, ki »gradi kule v oblake«.

Ne verujemo, da bi se dal na pr. Račičev kmet zapeljati k revoluciji, k rušenju sedanje države, ako bi ga kdo prepričal, da je pri tem neizogibno, da teče kri njegova in njegovih nasprotnikov, da se zopet vnamejo nemiri in krize, ki jih je na strašen način demonstiral svetovna vojna. Demagogija pa izkorišča njegovo nepoučenost, nespornost in preveliko zaupanje za sebične politične eksperimente.

Iz vseh teh gibanj, pokretov in teženj izhaja jasna potreba povratka k zdravemu in pozitivnemu ustvarjanju, potreba obnove. Obnove gospodarskih, finančnih, kulturnih, moralnih razmer. Obnove vseh produktivnih energij. — Brez te obnove ni razvoja, ni napredka. Kdor bo vedel najti pot k čimprejšnji obnovi, tega bo ljudstvo pozdravljalo kot rešitelja. Morda ne takoj, a gotovo takrat, ko bo izginila vročica sedanjega časa.

Zahtevajte o vsaki gostilni „Tabor“.

BOZ. BORKO:

Pri Rusih v Strnišču.

(Dalje.)

Ko sva se z g. dr. L. peljala iz Pragerskega proti Strnišču, sta stopila v najin kupej dva mlada moža. Na prvi pogled sta bila kakor kmeta iz naših krajev. Začudil sem se, ko sem slišal, da govorita rusko. Tekom razgovora sta povedala, da sta bivša ruska ujetnika, ki se nista mogla vrniti v Rusijo in živita v Ormožu. Poskušala sta že na razne načine, da bi prišla čez mejo in odtod v domovino, a vedno zaman. — Vlak se je ustavil pred Strniščem. Pogledal sem na barake, kjer živi ruska kolonija in se spomnil na dvojno gorje ruskega človeka: hrepeni po domovini in beži proč od nje. Oni, ki so v Rusiji, bi jo radi zapustili; tisti, ki so v tujini, so nesrečni, ker ne vidijo njenih step. Kje si, domovina Rusov? Ali res samo še v hrepenenju?

Podala sva se bila proti taborišču. Pridružil se je šentlovenski učitelj, ki je naju pričakoval na kolodvoru. Ko smo šli mimo prvih ruskih barak, je pribežal nekdo za nami in povedal, da želi z nami govoriti g. polkovnik Pogrančni. Poznali smo tega gospoda iz Maribora, kjer je priredil s svojim pevskim zborom krasno uspehi koncert. Vstopili smo v neko barako, kjer stane s svojo družino. Na svoje veliko začudenje sem našel za mizo znanca iz Radgone, ruskega profesorja gosp. dr. Blumenau, ki ga vežejo z nami Sloven-

Notranja in zunanja politika.

* Ali zasede Jugoslavija Koroško?

Potrjuje se vest, ki smo jo naznanili pred par dnevi, da bo mala antanta pričela energično akcijo proti gibanju za priključitev Avstrije k Nemčiji. Kakor hitro se angleški poslanik vrne na Dunaj, bo izvršila antanta pri avstrijski vladi demaršo, katera bo v zvezi z vojaškimi odredbami. Te odredbe kakor tudi vprašanje sankcij proti Avstriji so že natančno določene. Neka verzija pravi, da bo Jugoslavija zasedla Koroško in del Tirolske, dočim bi Češko-slovaške čete operirale proti Dolnji Avstriji. V zvezi z demaršo velikih sil bo intervenirala tudi mala antanta. Dana je tedaj možnost, da bo stopilo avstrijsko vprašanje že bližnje dni v jako kritičen stadij.

* Kako pišejo o nas italijanski listi. V eni zadnjih sej konstituante je poslanec dr. Laginja interpeliral zaradi pisave milanskega lista „Corriere della Sera“, ki prinaša skoraj dosledno tendenciozna poročila o delovanju naše konstituante in izmišlja prizore, ki spadajo k večjemu na kako italijansko skupščino, ne pa v jugoslov. parlament. Tako je na pr. izmislil sceno, da je nek „poslanec“ Jugović pljunil v obraz dr. Trumbiću. Predsednik konstituante dr. Ribar je obljubil, da bo vlada storila vse korake, da bodo poročevalci italijanskih listov dostojneje pisali o našem parlamentu.

* Proti divljanju fašistov v Istri bo naša vlada podvzela primerne korake, da zaščiti slovansko prebivalstvo Istre.

* Uradno poročilo o rezultatu volitev v Primorju. Po uradnem poročilu o rezultatu državnoborskih volitev v Primorju so dobili Jugoslovenci na Goriškem 34.639 glasov ter so torej izvoljeni štirje kandidati, dr. Wilfan, dr. Podgornik, Virgilij Šček in Josip Lovrenčič. V Istri so dobili Jugoslovenci 11.215 glasov ter je izvoljen en kandidat, dr. Wilfan, ki pa odloži svoj istrski mandat na korist dr. U. Stangerja. Tako bo naš narod v rimski zbornici zastopan po 5 poslancih.

* O vstaji v Sibiriji pišejo češki listi, da je izbruhnila že v mesecu februarju med kmeti in kozaki v okolici Celjabsinska. Rdeča armada je v teh

ci rodbinske vezi. Bili smo sprejeti s pristnim slovanskim gostoljubjem in v hipu se je razvil zelo animiran razgovor.

Naju je zanimalo predvsem, kaj mislijo ruski begunci o usodi svoje domovine; njih je zanimalo, kaj sodimo mi o Rusih. O tem sem govoril ponovno z mnogimi ruskimi častniki, zakaj oboje ima za njih velik pomen. Ruska kolonija je, kakor sem že omenil v začetku, vojaškega značaja. To so ostanki nekdanjih velikih kadetnic kimskega in donskega vojaškega kora. V Strnišču se nahajajo sinovi oficirjev in uradnikov. Vzgojuje jih še nadalje za vojaško službo. Imajo svoje profesorje, svoje vojaške poveljnike. Poučujejo jih teoretično s pomočjo litografičnih knjig in kart, praktično z vojaškimi vajami. Kakor sem dejal v uvodu, so sem prenesli kos svoje Rusije, nekdanje Rusije. Vzdržujejo na tem otoku svoje vojaško življenje, edino, kar so rešili pred splošno poplavo. Seveda, pušk in streliva nimajo. Častniki nosijo stare uniforme s tipičnimi ruskimi epavletami, z odlikovanji na prsih. Med njimi vlada disciplina in strogo respektiranje višjih. Hrana pa imajo skupno. Dame so žene ali hčere častnikov. Zanimalo me je, kako so počutili v teh barakah. Pripovedovale so mi, da jih veseli, ker je minila zima. Zdaj je v barakah lepše. Sicer so pa že navajene vsemu. Zadnja leta v Rusiji so bila strašna, a še strašnejši je bil beg v tujino. Bna mi je pravila, da je morala iti 200 vjerst pešice. Da, človek se vse-

krajih stopila na stran upornikov. Istočasno se je uprl kraj išimski, Zelezniška zveza med Ufu in Jekaterinburgom je bila pretrgana. Petindvajseta rdeča pehotna divizija z bivšim načelnikom Kolčakove južne armade gen. Bjelovim je prestopila k vstašem. Bjelov je prevzel vodstvo. V marcu so uporniki zasedli skoraj celo tomsko gubernijo, izvzemši nekatera manjša mesta, v katerih se še nahajajo boljševiške posadke. Minister zunanjih zadev Daljnega Vzhoda, Budmanskij je skušal dopotovati v Moskvo, da bi razložil sovjetom situacijo v Sibiriji. Moral pa se je vrniti v City, ker ni mogel priti preko pobujenega ozemlja.

* Vprašanje Zapadne Ogrske. Ta teden se vrše pogajanja med Avstrijo in Madžarsko glede Zapadne Ogrske. Domneva se, da bo Avstrija popustila in bo Zapadna Ogrska postala avtonomna država. Madžarska ponuja Avstriji razne kompenzacije, osobito dobavo živil ter ožje politično-gospodarske in trgovinske zveze.

* Madžarsko rovarjenje na Slovaškem. „Narodni Listy“ prinašajo dopis iz Lučenca, v katerem dopisnik opisuje propagando madžarskih iredentističnih društev v obmejnih krajih Slovaške. Madžari se posebno radi poslužujejo letakov, katere njihovi agenti in lokalni zaupniki razširjajo v tisočih izvodih med ljudstvom. V letakih hujskajo proti Čehom in republikli, blatijo češke svetinje in povzdigujejo Madžare. Osobito naglašajo, da je rešitev za Slovaške edinole v avtonomiji pod Madžarsko. Madžari vedo dobro izrabljati avtonomne težnje in netiti plemenski separatizem. Vse to pa v času, ko se pogajajo s češkoslovaško vlado radi ožjih trgovskih in polit. stikov!

* Avstrija v škripcih. Avstrijski vladi se godi kakor čarovniku, ki je poklical duhove, a se jih ne more iznebiti. Ni še dolgo, kar je avstrijska vlada sama podpirala gibanje za priključitev k Nemčiji. Danes ji je zraslo čez glavo in nima moči, da ga zaduši. Najprej se je uprla Tirolska; temu primerno hoče slediti Salzburška in Štajerska. Dunajska vlada se zaveda, da bo imelo to gibanje zelo neugodne posledice. Ne ve, kako bi ga zavrnila v platonično smer. Dunajska vlada je odgovorna na zunaj, dežele pa imajo skoraj popolnoma proste roke. Dežele se zunanje

mu privadi, in, ko se ost zadere že v meso in tam običi, ne boli več tako hudo. Gojenci so raznih let; eni so še majhni kozački, iz drugih so vzrasli bodri in lepi častniki. Malo jih je med njimi, ki bi vedeli za svoje stariše. Bogve, kje so in ali še pridejo kedaj skupaj. Nekaj špartanskega je v njihovi vzgoji. Uče se odpovedovati se najnaravnnejšim čustvom: ljubezni do starišev. Osobito najmlajšim blodi v spominu draga slika matere in očeta, za katerima so morda plakali na tihem, dokler se ni srce privadilo tudi temu. Upajo še na domovino; ali kje je? Ali je tako negotova, kakor je negotovo svidenje z izgubljenimi stariši? Kaj bo z Rusijo?

Vsi, s katerimi sem govoril, so prepričani, da bo sedanjim ruskim homatijam že v dolednem času konec in da bo vstala Nova Rusija. Boljševiki so zapeljali mehki, lahkoverni narod, na to pa ga obvladali z nasiljem. To ne more trajati dolgo. Nek višji častnik je razlagal, da se mora Rusija po vseh naravnih in zgodovinskih zakonih restavrirati v svojih prejšnjih mejah. Po njegovem mnenju tudi Poljska ne bo mogla obstajati. Prej ali slej se bo morala združiti — morebiti kot avtonomno telo — z močno, veliko Rusijo. Ko je g. dr. L. omenil, da se boljševizem v Rusiji majo in da so sprejeli v nov kabinet socialnega revolucionarja Černova, se je dotični častnik skeptično nasmehnil in dejal, da so socialni revolucionarji istotako nezmogni vzeti Rusijo na svoje rame, kakor boljševiki. — Moč ruske države leži v mušiku, ki tvori ogromno večino ruskega naroda!

odgovornosti ne zavedajo in delajo z vsemi sredstvi na to, da dobi gibanje za priključitev reelno podlago. Tako se tudi v Avstriji vrši borba med interesi državne celote in avtonomnimi pravicami.

* Dr. Rosen, zunanji minister Nemčije. Predsednik nemške republike je imenoval za zunajega ministra dosedanjega zastopnika Nemčije v Haagu dr. Rosena, ki je svoje novo mesto že zavzel.

* Volitve v tirolski deželni zbor. Od 36 mandatov severnotirolskega okrožja bo odpadlo 24—25 mandatov tirolski ljudski stranki, 8 socialnim demokratom in 3—4 mandati velikonomški ljudski stranki. Pri občinskih volitvah za mesto Inomost so dobile: Velikonemška stranka 6, tirolska, ljudska stranka 6 in socialno demokratska stranka 8 zastopnikov. Volitev se je vdeležilo 60—70 odst. volilcev.

* Veliko gibanje za priključitev Avstrije k Nemčiji. Na Trgu svobode v Gradcu, se je vršila v ponedeljek 23. t. m. velikanska manifestacija za priključitev Avstrije k Nemčiji. Na zborovanju se je sprejel sklep, da se pozove deželni zbor, ki se je sestal k zasedanju v torek, da v najkrajšem času izvede glasovanje v celi deželi za priključitev k Nemčiji.

* Nemško oboroževanje. Zastopniki zavezniških sil so ponovno intervenirali pri berlinski vladi in zahtevali, da mora vlada brezpogojno zabraniti vsako nabiranje nemških prostovoljcev za Gornjo Slezijo. Kakor javlja list „Freiheit“, se nahajajo v Kluckorku nemške čete, ki štejejo okrog 5000 mož. Oborožene so celo s strojnimi. To naj bo razorožitev Nemčije!

* Nemški vojni zločinci pred sodiščem. Dne 23. t. m. je pričel v Lipskem proces proti vojnim zločincem pod predsedstvom senatnega predsednika Schmidta. Vrh se razprava o obtožbenem podčastniku Karlu Hynonu in Barmena, ki je zlostavljaval ujetnike v taborišču Herne. Razpravi so prisostvovali ali zastopnik zunanjega urada, pravosodnega ministrstva in angleške vlade ter od angleškega sodstva general sir Ernest Pollack. Nastopilo je 16 nemških in 15 angleških prič. Posebno številno je bilo zastopstvo časopisov. Obtoženec v splošnem taji, da bi zakrivil dejanja, ki se mu očitajo. — Razprava se nadaljuje.

* Angleži zasedejo Gornjo Slezijo. Reuterjev urad poroča, da je vrhovni svet sklenil, da zasedejo Gornjo Slezijo angleške čete.

in ki je nasproti boljševikom v defenzivi, kakor je bil poprej nasproti Kerjenskemu. Ruski mušik ni revolucijonarec; primerjati ga z zapadnoevropskim kmetom, bi bilo napačno. Rusija je prehod med Evropo in Azijo. Rusija ni čista Evropa.

Spomnil sem se na Dostojevskega, ki je iz ognjevitega revolucionarja postal prepričan zagovornik samodržavja in pravoslavne hijerarhije. Ruska Sfinksa. Mi zapadni Slovani seveda ne moremo deliti tega mišljenja, ker nasprotuje našemu naziranju o svetu. Mi se zavedamo težkoč, ki so združene z ruskim problemom. V našem interesu je, da si Rusija čimprej opomore in se dvigne. Kako, to prepustimo velikemu ruskemu narodu. Ruski narod je bil imel več kritičnih dob. Prva je bila po zmagi Tatarjev, ko se je zdela, da bo azijsko despotstvo uničilo vse, kar je pokazal mladi slovanski narod v prvih stoletjih svojega razvoja. Druga je bila v času Ivana Groznega, pred našo stopom Romanovcev, v času »brezvladja«. Tretja evo po koncu Romanovcev. Mi zapadni Slovani verujemo, da bo veliki ruski narod častno prestopil svojo krizo in da bo Nova Rusija prevzela eno najtežjih nalog v bodoči evropski zgodovini: spraviti kipeče, mladostne sile azijskih narodov v strujo vsečloveške civilizacije. Tega ne bo mogla ne Anglija, ne Francija, ne Nem-

(Dalje prihodnjico)

Zanimivosti.

Pokvarjena deca. Težka svetovna vojna ni zapustila sledov samo na odraslem svetu, ampak tudi na mladini, ki je vzrastla iz nje. In to je ravno najbolj žalostno. Oni, ki jih je dohitela vojna v zreli ali pa že odevetajoči dobi, oni so itak že bolj pokolenje preteklosti, oni so itak že dosegli svoj višek, njihov razvoj se danes ali jutri umakne počasnemu toda sigurnemu padanju. Toda mladina, ki komaj raste, ta je seme bodočnosti, ki naj da tej bodočnosti značaj in obilježje. Upali smo, da bo ta mladina preosnovala svet, da ga bo postavila zopet na prejšnji tir, toda motili smo se. Tudi te male duše so že pokvarjene, tudi nanje je delovala vojna s svojo nemoralno. To vidimo lahko vsak dan celo v našem Mariboru samem. Koliko je pri nas dece, ki berači, ki prodaja cvetje pozno v noč po različnejših lokalih? Policija sama je morala že poseči vmes, da napravi temu konec. Na našem kolodvoru sta dva pod 10 let stara dečka nedavno okradla nekega potnika, neka šolska deklica je pokradla svojemu očetu več parov čevljev; pred sodiščem je bila te dni razprava radi jako nečedne zadeve dveh solark, ki sta jo imeli z nekim čisto malim dečkom itd. Slučajev bi se navedlo lahko nebroj. Slučaj, katerega navedemo tu pa se ni dogodil pri nas, nego v Cherbourgu v Franciji. Na ulici je našla dvanaestletno deklico, trgovsko nečenko z zvezanimi rokami ležati za prodajalno mizo. Na vprašanje kaj se je zgodilo je izpovedala deklica, da jo je zvezal neki neznani mornar, ji zamislil usta ter na to, ker ni bilo v trgovini nikogar razen nje, odnesel ves denar. Zadeva je bila prijavljena policiji, ki je po dekličinem opisu iskala neznanega mornarja ter ga tudi našla, vendar pa ga je morala takoj izpustiti, ker je s pričami, ki so stale v kritičnem času pred vrati trgovine dokazal, da je bil res v trgovini, da je pa samo nekaj kupil, deklici pa ni storil nič zalega in tudi vkradel ni ničesar. Ko je potem deklica prestrašena uvidela, da ni več pomoči, je med jokom priznala, da je denar sama ukradla ter si zgodbo z mornarjem le izmislila, da bi odvrnila sum od sebe. To je pač najlepša ilustracija upliva vojne na mladino.

Dnevna kronika.

— Politika. sama politika. Predvečernjim smo poročali, da je pri nogometni tekmi med splitskim »Hajdukom« in zagrebškim »Gradjanskim« občinstvo vdrla na telovadišče in preteple igralce Gradjanskega. Kakor domnevamo, je imela ta tekma politično ozadje. Zagrebčani so začeli izživati s svojimi radičevskimi frazami. Vpili so, da so republikanci, da nočejo imeti nič skupnega s Srbi itd. Dalmatinsko občinstvo je bilo nad tem frazerstvom ogorčeno in sicer po vsej pravici. Dalmatinci vedo, kaj pomeni tuji jarem in kaj je svobodna domovina; Zagrebčani so ta čustva izgubili v svojih neskončnih zabavah in zabaviščih. Sploh pa politika k sportu ne spada in je znamenje pomanjkanja discipliniranosti in takta, da se spusté sportni tekmeči v borbo s političnimi gesli. Nekaj podobnega je bilo minule dni v Laškem, kjer se je vršila slavnost tamošnje galske župe. Udeležili so se je bili tudi zagrebški in varaždinski gasilci, ki so pričeli svoje slovenske tovariše izživati z Radičevskim republikanstvom in jim očitali, da so Pribečičevi plačanci. Človeku je težko pri sreči, ako more napisati pikre besede na račun te hrvaške netaktnosti, ki smrdi po prusaški baharji. Ali je res treba, da nastane povsod in na vsakem mestu političen prepir?

— Mariborske budalosti. Če se človek izpreha po naših mariborskih ulicah, mu gotovo ni treba čitati humorističnih listov, dovolj je, da si ogleda nekatere napise na trgovinah znanih Nemcev, ali pa razne reklamne izveske v njihovih izložbah. Tako bo zapazil neke v Vodnikovem trgu »Železno trgovino«, dalje na Koroški ulici »trgovino z zmešanim blagom«, v Gosposki ulici imajo v neki trgovini »med za izvedeti« itd. itd. Človek ne ve, ali naj se nad tem jezi ali smeje.

— Važno za odpoved stanovanja. V Ljubljani se je vršila te dni zanimiva in jako značilna razprava. Nek hišni gospodar je odpovedal neki stranki stanovanje ter med drugimi utemeljitvami odpovedi navedel tudi to, da ima stranka v stanovanju še vedno razobešeno sliko pokojnega avstrijskega ce-

sarja Franca Jožefa. Stranka se je proti tej odpovedi stanovanja pritožila in cela zadeva je prišla pred sodišče. Sodišče pa je vse utemeljitvene navedbe odpovedi zavrnilo, sprejelo pa je ono o razobešeni sliki cesarja Franca Jožefa, ter odpoved na tej podlagi tudi res potrdilo z motivacijo, da pomeni razobešene slike bivšega cesarja razburjanje in draženje sstanujočih strank, kar je zadosten vzrok za odpoved. Priporočali bi tudi našim mariborskim hišnim posestnikom, da odpovedo stanovanje vsem onim strankam, ki imajo v svojih stanovanjih še sedaj, tretje leto Jugoslavije, razobešene slike raznih avstrijskih in nemških tiranov.

— Ciril-Metodov praznik. Sijajni so bili nočni prizori, ko sta nekdaš Pohorje in Koziak tekmovala z žarnimi kresovi na predvečer praznika naših blagovestnikov in je ob veselom ognju rajala mladina, ki se ji je ob tem poglabljaj čut, da bode tudi osvobojenje prišlo od iztoka... Sinoči sta bila mrka oba orjaka, stražnika naše severne meje. Na brdu nad Mesaričovo hišo v Selnici je sicer zaplapolal ponižen plamen, toda mnogo preskromen v svoji osamlosti, da bi tudi druge privabil na plan. Bil pa je tih in skromen spomin na burje in težke dogodke, ki so se v polpretekli dobi odigravali v hiši pod njim...

— Stare poštne znamke. Kakor z železnim drobižem, katerega se je kar čez noč proglasil za neveljavnega, tako se je zgodilo tudi s starimi poštami znamkami. Casopisje je prineslo pravočasno vest, da stare poštne znamke niso več veljavne, glavna pošta pa je poslala popravek, da so znamke še veljavne, dočim je po par dnevih tudi sama javila, da niso več veljavne. Trafikanti so hoteli te znamke po prvi vesti zamenjati, na pošti pa so jih odvrnili z obljubo, da so še veljavne in da sploh nimajo drugih; ko pa so jih hoteli zamenjati pozneje, je bilo že prepozno. Tako je ostalo nekaterim trafikantom znanek po več sto kron ter se sedaj zaman pritožujejo in prosijo naj se jih zamenja. Ker pomeni to krasti denar iz žepa ubogim trafikantom, med katerimi je največ invalidov, mislimo, da bo poštno ravnateljstvo v Ljubljani to upoštevalo ter ukrenilo vse potrebno, da se te stare poštne znamke, ki so še ostale, naknadno zamenjajo ter se tako popravi krivica.

— Pevsko društvo »Drava« v Selnici ob Dravi. Minulo nedeljo je izletel čili pevski zbor »Drava« preko Drave ter za nekaj žal prekratkih uric ustalil svoj barjak na vrtu Anton Mesaričeve gostilne v Selnici ob Dravi. Pa tudi mnogo ljubiteljev ubrane pesmi, divne majniške narave in končno sladke vinske kapljice, je sledilo pevcem in vse mize so bile v kratkem času zasedene. Priprava novih prostorov za še vedno dohajajoče gručice izletnikov je gostoljubnemu gostilničarju, ki očitno ni računal na tolik obisk, delala dokaj preglavice. Tesnoba prostora pa ni motila radostnega razpoloženja, ki je vedno naraščala, kajti pevci in pevke so s svojimi pesmicami vse navzoče dvignili visoko nad vsakdanjost in jim vlili radost v otajano srce. In tako je ob razjani na zeleni trati minul prekrasni popoldan. Škoda le, da radi prekasnega obvestila ni došlo domače občinstvo, ki zdaj nadejno sprašuje: »Kdaj zopet pridejo!«

— Za srbsko in črnogorsko uradništvo. Vprašanje izboljšanja gmotnega stanja uradništva v Srbiji in Crnogori je vzel v roke poseben za to sestavljeni komite, kateremu pripadajo ministri za pravosodje, za finančno in za vere. Na prvi seji komiteja, ki se je vršila v soboto, se je načelno razpravljalo o tem vprašanju. Finančni minister dr. Kumanduri je izjavil, da smatra to vprašanje za zelo važno in da mu je treba posvetiti vso pozornost. Pri vsej stvari je najvažnejši način, po katerem je treba delati. Draginske doklade uradništvu nikakor niso koristile. Nasprotno, imele so slab uspeh, ker so se spričo njih zvišale cene živilom. Na ta način je imela škodo država in tudi uradništvo. V pismu, ki ga je pisal finančni minister uradniškim organizacijam, je zahteval, naj organizacije stavijo konkretne predloge za ureditev tega vprašanja. V tem pismu je minister tudi obrazložil svoje mišljenje o tem in izjavil, da je edino uspešna in stvarna pomoč za uradništvo boj proti draginji, za katerega imamo na razpolago zelo izdatno sredstvo: konsumne zadrage, ki jih podpira država. Treba je tudi, da se zmanjša

število uradništva na najpotrebnejše število ter da se plače odpuščenih razdele med one, ki so kot sposobni ostali v državni službi. Na ta način ne bilo treba zvišati proračunskih izdatkov.

— Jugoslovenska Matica, podružnica v Mariboru opozarja svoje članstvo na priredbo oficirskega zbora danes popoldne v vojni realki. Jugoslovenska Matica ima najizdatnejšo podporo v našem vrlem oficirskem zboru, zategatelj je dolžnost članstva Jugoslovenske Matice, da poseti to priredbo najštevilnejše! Odbor!

— Zahvala. Vsem, ki so bodisi z darovi ali s sodelovanjem doprinesli k lepemu vspehu ob priliki sprejema pevskega društva »Hlahol« v Mariboru, se tem polom iskreno zahvalujemo. — Mariborsko slovensko žensko društvo.

— Regent Aleksander se ženi. Iz Pariza poročajo, da se odpelje regent Aleksander v London, kjer se zaroči s princeso Mary, hčerko angleškega kralja. Koliko je na vesti resnice ni znano.

— Slovensko občinstvo opozarjamo, da je Slov. trgovsko in Slov. obrtno društvo izdalo imenik slovenskih podjetij v Mariboru, združen s koledarjem in najnovejšimi poštami in kolkovnimi pristojbinami. Seznam se dobi v vseh slov. trgovinah. Priporočamo slov. občinstvu da sega po njem in v slučaju potrebe vpoštevava v prvi vrsti v seznamu navedena narodna podjetja.

— Filatelisti (zbiraleci znamk) se snidejo v petek 27. maja ob 17. uri pop. pri »Črnem orlu«. I. nadstr. Grajski trg. Resni zbiraleci (izvzeti so učenci) se uljudno vabijo.

— Seznam narodnih trgovin in obrti v Mariboru je izšel. Podjetja, navedena v seznamu, naj blagovolijo prevzeti določeno število v trgovini Baloh in Rosina na Grajskem trgu.

— V valovih Drave. Prošli teden so potegnili pri St. Janžu na Dravskem polju iz Drave mrtvo žensko truplo, v katerem so spoznali 54letno ženo monterja Wairerja, v Plinarski ulici štev. 9 stanujočo Marijo Wairer, o kateri smo nedavno poročali, da je 17. t. m. nenadoma sredi noči izginila ter pustila v sobi listek z napisom »Grem v Dravo.« Wairer je bolehal zadnji čas na krvnem dotoku v glavo in je mogoče, da je izvršila samomor v hipni blaznosti.

— Male nesreče. V torek 23. t. m. si je 52letni hlapec Anton Kolar, uslužben pri pivovarni Tscheligi pri delu izpahnil levo roko. Rešilna postaja mu je podelila prvo pomoč. — Istega dne si je 24letni čevljar Mihael Geršak, stanujoč v Miklošičevi ul. štev. 6 prerezal s čevljarskim nožem palec na levi roki. Rešilna postaja je tudi njemu podelila prvo pomoč.

— Mislinjska podružnica SPD v Slovenjgradcu naznanja, da se s 1. junijem t. l. otvori planinska kočna na Uršuli. Koča bo bogato preskrbljena z jedili in pijanci.

— Pekre pri Mariboru. Naša vas je sedaj tretje leto po osvobojenju dobila za župana nemčurja, ki se je preril do te časti s pomočjo komunističnega, oziroma socijalnodemokratskega plaša. Da se je to zgodilo, so krivi vplivi prejšnje dobe, ki se poznajo še vedno, predvsem pa schulvereinska šola, bližnja delavnice Južne železnice, najbolj pa Reiserjeva pruska kolonizacija, ki je napravila iz večine ljudi naše narodne odpadnike in s tem sovražnike vsega, kar je slovensko. Naše oblasti bi se morale bolj zanimati sedaj po osvobojenju osobito za to Reiserjevo kolonijo, ki še vedno drži vso našo vas pod vplivom nemškega duha in ljubezni do Avstrije in do Karla. Mesto tega uživajo ti nemški naseljenci, med katerimi se nahajajo tudi bivši oficirji, vse ugodnosti in predprave; mirno lahko izrabljajo moči slovenskih delavcev, imajo v zakupu občinske love, uničujejo naše gozdove itd. Sploh, bogastva naše zemlje gredo vsa v njihove germanske žepce. Skrajni čas bi že bil, da bi se napele proti tem ljudem drugačne strune.

— Sv. Duh nad Selnico. Ko se je pri nas določala meja, se ni vpoštevalo niti najvažnejših interesov prebivalstva in se je vas razdelila kar med dve državi. Vloženih je bilo radi tega več protestov, ki pa sprva niso nič pomagali. Kakor pa doznavamo sedaj, se bo v naši občini mejo popravilo in sicer nam v korist, tako

da bo pripadel še ostali del vasi naši državi.

Kultura in umetnost.

x Irma Polakova v našem gledališču. Sinoči v torek je nastopila v našem gledališču kot gost v ulogi Mam' zelle Nitouche ga. Irma Polakova, naša velika umetnica, članica kr. zagrebškega kazališta ter pokazala, da je še vedno ona čila in prožna umetnica, kakor smo jo poznali iz prejšnjih časov. Občinstvo ji je priredilo burne ovacije, a naš gledališki ansambl ji je podaril krasen venec s trakovi. Nocoj v sredo nastopi ga. Polakova v ulogi Razalinde v »Netopirju«.

x Iz pisarne narodnega gledališča. V nedeljo gostuje v našem gledališču Avgusta Danilova, članica Narodnega gledališča v Ljubljani. Avgusta Danilova je stari stebel ljubljanskega gledališča kot karakterni igralka. Skozi dve leti je bila angažirana tudi na tržaškem odru, kjer je delovala kot režiserka in igralka ter znatno dvignila s tem renomé tamkajšnjega odra. Nadaljnje podrobnosti prinesemo jutri.

x Revolucijska svatba. V soboto nam je podalo naše gledališče pod spretno režijo g. Nučiča, z novimi kostumi in lepo kuliserijo in scenerijo opremljeno dramo »Revolucijska svatba«, znano trodejanko delo danskega pisatelja-simbolista Sophusa Michaelisa. Drama se vrši v burnem aprilu leta 1793 v bližini Condéja v Franciji in je skozi in skozi simbolična; za vsako osebo se skriva globlji smisel. Tako n. pr. za krasno in samozavestno Alaine de l'Estoile Francija, za mehkužnim strahopetcem Ernestom des Tressailles francoska aristokracija, za Marc-Arronom francoska revolucija, francoski narod, za Leontino francoska žena itd. Radi tega moramo dramo opazovati in sprejemati tudi samo s tega stališča, če hočemo prodreti v njeno bistvo in v njen pravi smisel. Vendar pa kljub simbolizmu tudi realiteta ne trpi. Drama je sicer specijelno francoska, toda je istotako tudi današnja, splošno človeška, ko živimo takorekoč še pod dojmom ravnokar dovršenih revolucij. Lahko rečemo celo, da je danes še bolj aktualna kakor pa je bila kadarkoli prej. Uprizoritev sama je bila lepo ubrana, le tu in tam je prišlo do malih razglasenj. Ga. Ožegovičeva je v svoji vodilni vlogi Alaine de l'Estoile spoznala globoko simboliko in uravnala po njej tudi vso svojo igro, ki je bila vseskozi tehnično mojstrsko izvedena in ji posebno v zadnjem dejanju tudi duševnosti ni manjkalo. Take vloge so zanj kakor nalašč, ker pomorejo do veljave njeni tehnično-plastični igri in alegorični simboliki. G. Grom, Ernest des Tressailles je bil v splošnem malo preveč težak, drugače pa na mestu. Doprineslo je podal g. Nučič Marc-Arrona, nanj ni položil le tehnične dovršenosti in simbolike, ampak tudi pravo pristno občutje. G. Mikulič si je vzel k srcu zadnji opomin ter se je potrudil v vlogi Montaloupe udeležiti vse svoje sile. V prvem dejanju nas je svojim lepim nastopom presenečal, žal, da je v drugih dveh pešal. Dovolj pa je, da je pokazal dobro voljo; ostane naj pri njej in napredoval bo. Simboliko francoske žene je dalje dobro pogodila še gđc. Kraljeva, pa tudi manjše vloge so našle dovolj umevanja. Občinstva je bilo jakomalo.

x Češki kulturni prazniki. 22. t. m. je slavil 70let. znani češki pisatelj Alojz Jirasek. — Češka se pripravlja na 100 letnico rojstva velikega češkega publicista in narodnega mučenika Havlička Borovskega.

Sport.

: Svoboda : Rapid. Danes v četrtek se vršita med »Svobodo« in »Rapidom« dve prijateljski tekmi. Ob 14. uri prično igro rezerve obeh moštev, ob 16. uri pa tekmuje prvo moštvo »Svobode« z »Rapidom« Altherren. Ker se tokrat ne vrši v Mariboru nobena druga tekma, se pričakuje obilen obisk.

: Izlet priredi Klub amaterfotografov Mariborske podružnice SPD v soboto, dne 28. maja. Odpelje se s popoldanskim vlakom do Bistrice ob kor. žel. ter krene k Ruški koči, kjer se prenoči. Drugo jutro nadaljevanje ture na Klopni vrh, kjer se vrši odborova seja. Povratek čez St. Lorenz. — Rotter.

Sokolstvo.

O Sokol v Mariboru vabi svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži priredbe oficirskega zbora tukajšnje garnizije v korist vdovam in sirotam v vojni padlih oficirjev. Spored priredbe je raznovrsten in so vse podrobnosti razvidne na lepkih. Pričetek točno ob 16. uri popoldne. Zbirališče za člane v kroju ob 15. uri v Narodnem domu, odkoder se z vojaško godbo odkoraka v vojno realko. Z ozirom na plemeniti namen priredbe in ker ima Sokol v našem oficirskem zboru mnogo dobrih in odličnih prijateljev, pričakuje odbor Sokola, da ne bo nijeden brat ali sestra manjkala na tej priredbi. Danes torej vse brez izjeme v vojno realko! Zdravo! Odbor Sokola v Mariboru.

O II. pokrajinski sokolski zlet v Osijeku. Nedaleč od madžarske granice v lepem trgovskem središču Osijeku — se zbere na Vidov-dan jugoslovensko Sokolstvo, da pregleda svoje vrste in manifestira za ideje svojega velikega učitelja Tyrša. Priprave v Osijeku so v polnem tiru in Sokolstvo žup, za katere je zlet obvezen, se živahno pripravlja za nastop. Vabimo pa ponovno vse Sokolstvo, da se zleta v kar največjem številu v južne kraje naše države udeleže, da spoznamo tamošnje navade in razmere. Ob zletu se priredi v Osijeku tudi gospodarska razstava ter se priredi več manjših izletov v okolico Osijeka, predvsem v Djakovo, sedež velike vladike Strossmajerja. Bratje, na delo! Ne odlašajte s prijavami do zadnjega trenutka. Bratje in sestre, ki se udeležijo zleta v Osijeku, se naj takoj javijo pri svojih društvih. Društva naj ne javljajo udeležbe direktno Savezu, temveč svojim župam. Vozna cena je polovična, vsaka župa naj se informira pri svoji postaji glede voznih stroškov do Osijeka. Vsak udeleženik mora imeti predpisano legitimacijo.

Gospodarstvo.

Borza 24. maja.

Curih: Berlin 9-15, New York 558, London 22-20, Pariz 47-25, Milan 30-20, Praga 8-20, Budimpešta 2.55, Zagreb 4.65, Varšava 0.60, Dunaj 1.375, avstrijske žigose krone 1.09.

Zagreb: Berlin 209-50—210, Italija 685—691, London 498—503, New York 122—123, Pariz 1070—1085, Praga 185 do 186, Svica 2225—2230. Valute: Ameriški dolarji 121-50—122-50, avstrijske krone 22-25—22-50, carski rublji 50—70, češko-slovaške krone 192—0, francoski franki 1015—0, napoleonidori 415—420, nemške marke 213—215, romunski leji 218—0, souvereigni 255, italij. lire 670—675, turške lire 480.

Dunaj: Ameriški dolarji 563—567, nemške marke 958—964, angleški funti 2250—2270, francoski franki 4790 do 4830, italijanske lire 3085—3105, jugoslovanske dinarji 1805—1825, poljske marke 59-50—61-50, švicarski franki 10.162-50—10.212-50, češko-slovaške krone 845-50—850-50, madžarske krone 314-50 do 317-50.

Za predelavo sadja in vina.

Dasiravno so zveze s Slovenskimi goricami tako škandalozno slabe, vendar je danes naš Maribor centrum tega našega z vsem naravnim bogastvom obdarjenega kotička Slovenije. Te naše Slovenske gorice so pravi Banat za vino in sadje, katerega pridelajo veliko več nego ga pa potrebujejo za domačo uporabo in tudi mnogo več, kakor se ga zamore porabiti v naših mestih, ki so za razprodajo velikó premajhna. Mari-

bor s svojimi 30.000 prebivalci, Celje in Ptuj s svojimi 5 do 7 tisoči ne porabijo toliko, kolikor se postavi na trg. Radi tega se morajo ti pridelki izvažati. — Poprej, ko še ni bilo naše samostojne države, ko ob Muri še ni bilo meje, je bilo to lahko. Sadje in vino iz Slovenskih goric je tedaj nemoteno romalo v Gradec, v Dunajsko Novo Mesto, na Dunaj in še dalje. Sedaj je to težje. Pa tudi ne glede na to, je nepraktično izvažati surovine. Vsaka pametna država gleda, da izvažajo čimmanj surovin, a temveč že gotovih izdelkov. To pa radi tega, ker se s predelavo doma prvič zaposli nove delavske vrste in ostane tudi dobiček predelave v rokah lastnih državljanov in se z njim ne okorišča tujei. Tako je tudi nesmiselno izvažati naše sadje in vino iz Slovenskih goric nepredelano in naša prva skrb mora biti, da se to prepreči na ta način, da se osnujejo pri nas v Mariboru tovarne za predelavo sadja in vina. Sadje bi se lahko predelavalo v kompot in marmelado, vino pa v penine, kar moramo sedaj večinoma uvažati po visokih cenah inozemskih tržišč. Naravno je, da mi tu skoro nimamo posameznika, ki bi se lotil tega dela, ker osnivanje novih tovarnen dandanes ni malenkost, ampak ogromna žrtva, ki sprva potrebuje mnogo denarja, se pa pozneje nedvomno tembolje rentira. Toda mesto posameznika, naj bi se lotila tega dela delniška družba. Našlo bi se gotovo nekaj premožnejših ljudi, ki bi spravili skupaj potrebni kapital in končno bi se pri osnovanju takih tovarnen lahko udeležil tudi naše banke, ki jih imamo tu v Mariboru pač dovolj in ki vodijo sedaj še ostro konkurenco. Podjetju bi bilo treba pridobiti samo nekaj strokovnjakov, katere bi se gotovo tudi lahko dobilo, če ne ravno pri nas, pa kje drugje v slovanskem svetu. Na vsak način pa bi bilo treba pri osnovi teh podjetij izključiti tuji kapital. S tem bi bilo na mali rešeno razpečevanje sadja in vina naših Slovenskih goric, rešeni pa bi bili obenem tudi uvoza sadnih in vinskih izdelkov. Poleg vsega tega pa bi tudi mesto samo s takimi podjetji pridobilo na važnosti. Upamo, da se bodo oni, ki imajo potreben kapital, za to zavzeli ter to idejo tudi kmalu uresničili.

g Praški velesemenj vzorcev. Ravnateljstvo praškega velesemnja vzorcev javlja, da je ekspedicijski vlakovi z vzorci pripravljena za odhod. Pot, ki ga bodo ti vlaki storili, bode trajal 6 tednov in bode šel: Jasy, Galac, Bukarešta, preko Donave v Bučuk, Varno, Sumen, Plevno, Sofija, Filipopol, Niš, Skoplje, Beograd, Novi Sad, Zagreb, Ljubljana in preko Maribora nazaj v Češkoslovaško. Vlaki bodo vsebovali robo, ki se jo rabi najbolj na Balkanu t. j.: gospodarske stroje in orodje, lokomotive, vagone, jeklene fabrikate vseh vrst, porcelan, steklo, stekleno robo sploh, čevlje, mineralna olja, gume, laneno in tekstilno robo itd. Poblizje informacije daje ravnateljstvo praškega velesemnja vzorcev, Praha. I. Staromestecka radina.

g Velike dobave olja, petroleja in bencina. V ekonomskem oddelku prometnega ministrstva vršila se bode dne 24. junija t. l. javna ofertna licitacija za dobavo: 799.500 kg. lokomotivnega olja in olja za vagone za poletno vporabo; 931.500 kg. istega olja za zimsko vporabo; 770.000 kg. cilindrskega olja za nasičeno paro in 422.000 kg. istega olja za vročo paro; 340.000 kg. repičnega olja za rasvetlavo; 706.000 kg. olja za proizvodnjo plina za rasvetlavo in za pogon „Diesel-motorja“, 35.000 kg. olja za „Dinamo-stroje“, 25.000 kg. olja za „snaženje“, 8000 kg. olja za „Diesel-motorjeve“ cilindre; 10.000 kg. strojnega olja za „Diesel-motorje“, 1200 kg. specialnega olja za mehanična postrojenja; 1.370.000 kg. petroleja in 484.000 kg. bencina. Ponudbe se spre-

jemajo na 1, 2, 3, ali pa tudi več od imenovanih vsot, kakor tudi na vse. Detaljne pogoje se dobi pri goriimenovanem oddelku ministrstva in pri ravnateljstvih železnic v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Subotici. Ponudbe se predložijo v zapečatenih kuvertah z navedbo vrste, na primer: Ponudba za licitacijo olja, petroleja in bencina. Kavcija iznosa 10% od ponujene cene.

g Izvoz sladkorja iz Češkoslovaške. Iz Češkoslov. se je izvozilo v prvem četrtletju letošnjega leta 1.288.190 meterskih stotov sladkorja. Od tega v Svico 300.400 q, v Nemčijo 207.000 q, v Avstrijo 286.000 q, v tranzitna skladišča v Hamburgu 185.000 q, v Francijo 115.000 q, v Romunsko 86.000 q, na Angleško 58.000 q, v Jugoslavijo 46.000 q in v Italijo 36.000 q.

g Madžarski bankirji v Londonu. Zastopniki madžarske komercialne banke so dopotovali v London v svrhu pogajanj o predvojnih dolgovih. Zdi se, da so prišli tudi zato, da bi dosegli posojila Marconijeve skupine za madžarsko državo.

g Denarni zavodi „Banque Française pour le Brésil“ so postavili svoje delovanje, čeprav se jih je poskušilo vzdržati v obratovanju. Pasive iznašajo 30 milijonov frankov. Francoska vlada je prizadeta za 4 milijone frankov.

g Konferenca v Lisaboni. Ministrski svet je zaključil, da naš poslanec v Madridu, g. dr. Tresić-Pavičić zastopa našo državo na interparlamentarni trgovski in gospodarski konferenci v Lisaboni, ki se bode vršila 26. maja t. l.

Razno in humor.

Pri skušnji. Profesor: „Kolikokrat so šli zedinjeni vladarji z vojsko nad

Francoze?“ Dijak: „Štirikrat!“ Profesor: „Naštejte!“ Dijak: „Enkrat, dvakrat, trikrat, štirikrat!“

Zlobnost. Stara devica (zaročena): „Moj zaročenec je krasen človek, le kratkoviden je malo.“ Prijateljica: „To sem si koj mislila.“

Olajševalno. Narednik vojaku, ki je prepozno došel z dopusta: „Sto zločkov, kje pa ste bili toliko časa? Dva-najst ur prepozno ste došli; za to do-bite tri dni zapora.“ Vojak: „Oprostite, gospod narednik, — moja mati mi je dala en žakelj jajc za Vašo soprogo — in zato nisem mogel prej...“ Nared: „Je že dobro! Z žakljem jajc človek ne more teči, — zato bom eno oko zatisnil!“

Ob draginji mesa. Tujec: „Mesar, ste, pa pravite, da že dalj časa mesa ne jeste. Zakaj ne?“ Mesar: „Ker je tako drago, da ga raje prodam!“

Učeno povedano. Profesor kmetijstva: „Gotova resnica je, da kmetovalec brez živinske sode dandanes ne more več živeti.“

Potolažil jih je. „No, ali je poslanec odložil svoj mandat, ker so mu volilci izrekli nezaupnico na shodu?“ „Ne, ni odstopil, pač pa je zborovalcem kupil — sodček piva.“

Težavna igra. Tujec: „Kaj pa je tej družbi tam, da delajo takšne obraze?“ Gostilničar: „Veste, tobak so muhali tes se dogovorili, da plača ves račun tisti, ki bo prvi kihnil in sedaj se vsak boji prvi kihniti.“

Ne pozabi naročnine!

Glavni urednik: Radivoj Rehat.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Naznanilo!

Razprodaja radi izpraznitve raznovrstnih predmetov za ročna dela, predtiskanih in izgotovljenih ročnih del, kakor tudi šolskih in pisarniških potrebščin pri 690

Viljemini Berl, Šolska ulica št. 4

Prodaja gozda.

Graščina Arvež v Arvežu (Arnfels) proda svoje gozdove v Spodnji Kaplji, obsegajoče 26 ha, ter gozdove v Gornjem Boču, obsegajoče 17 ha. Ponudbe naj se pošljejo na upraviteljstvo graščine Arvež v Arvežu (Arnfels), republika Avstrija. 704 2-2

Dokazano dobro idoča

drogerija

združena z damskim in moškim salonom za friziranje, sestojeca iz treh prostorov v večjem mestu Vojvodine, na ogalu dveh glavnih ulic, se takoj proda ali odstopi. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod števil. 699. 699 3-3

Mala oznanila.

Strojno pisarico za slovensko in nemščino sprejme t. l. avgustom t. l. dr. Rosina odvetnik v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 16. Plača po dogovoru. 701 2-1

Odvetniška pisarna v Mariboru išče sollicitatorja, najrajše penz. sodnega uradnika. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod št. 703. 703 3-1

Sedlar-lakirar se sprejme. Či lenšek, Zrinjski trg 6. 704

Službe išče trgovsko naobrazen skladiščnik pri kakšnem večjem podjetju ali veletrgovini na debelo pri importu ali eksportu. Vešč je slovenske, srbohrvaščine, italijanske in nemščine, vpeljal tudi v carinjenju. Ponudbe pod „Skladiščnik“ na upravo tega lista. 705

Išče se meblovaša soba z gospodinjno. Ponudbe se pošljejo na trdiko Klanjšek & Polnič, Vetrinjska ul. 9. 703 2-1

Raketa, fontene, papirnate to piče in dr. proda Zinamer Aleksandrova cesta 45-II. 702

FOTOGRAF prvo vrstni retušer, sprejme. Atelje Pelikan. Celje. 702

Trgov. hiša

enonadstropna, v najpro-metnejši ulici Maribora, se pod lastno ceno proda. Stanovanje in drugi prostori se takoj po kupni pogodbi izprazni. Natančnejša pojasnila daje lastnik v Slovenski ulici št. 20, Maribor. 710

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Mariboru

Obrestnje vloge najugodnejše.

Daje vsakovrstne kredite.

Centrala v LJUBLJANI. — Podružnice: SPLIT, CELOVEC, SARAJEVO, TRST, GORICA, CELJE, BOROVLJE, PTUJ, BREZICE.

Delniška glavnica in rezerve 95.000.000.

Izvršuje najkulantneje vse bančne transakcije.